Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 90. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 12-го ТРАВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 12, 1984 No. 90. VOL. XCI.

ЗВЕРНЕННЯ

ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ СПІЛЬНОТИ З ПРИВОДУ ТРАВНЕВОЇ АКЦІЇ СКВУ У 1984 РОЦІ

IУ Конгрес Вільних Українців, що відбувся від 30-го листопада до 4-го грудня 1983 року в Торонто, Канада, не дивлячись на деякі початкові дисонанси, став черговим доказом прагнення української громади до об'єднаної дії для виконання завдань, які стоять перед українською спільнотою поза Україною.

До основних завдань СКВУ згідно з його статутом належать: допомагати українському народові в його змаганнях за волю і державну незалежність, змагатися за здійснення людських і національних прав в Україні, координувати діяльність своїх членів та зберігати українську національну ідентичність і плекати серед нашої спільноти українську мову, культуру і традиції. Не менш важливим завданням СКВУ є розкривати перед вільним світом правду про колоніяльне гноблення України та інших поневолених народів СССР, цій останній імперії, яка являється анахронізмом нашої доби, що позначається визволенням і державним ставанням десятків поневолених народів світу. СКВУ доводить до свідомости світу про переслідування релігії в Україні, про топтання людських і національних прав та про боротьбу кращих синів і дочок українського народу з червоним окупантом за волю і державність України.

Українські громади у вільному світі гідно і солідарно відзначили у 1983 році 50-ліття штучного голоду в Україні в 1932-1933 роках, під час якого згинуло понад сім мільйонів українського люду. Про цей злочин Москви світ мало, або і зовсім не знав, або, знаючи, опортуністично мовчав. Відзначення українського голодового голокосту відкрили очі і потрясли сумлінням багатьох співгромадян в країнах нашого поселення.

Не осягнувши повністю своєї цілі — фізично знищити український нарід — московський режим вдається тепер до нового способу народовбивства. Шляхом посиленої політики русифікації Москва намагається звести українську культуру, мову, традиції на другорядний, провінційний рівень, щоб так — вщепивши в українську людину почуття меншовартости і вбивши її національну душу — створити з неї „совєтську людину", яка по дусі була б росіянином і вірно служила б експансивній політиці Москви. Щоб допомогти українському народові в його боротьбі за національне самозбереження, СКВУ постановив присвятити в 1984 році окрему увагу проблемі небезпеки русифікації в Україні.

Саме під гаслом боротьби проти нового злочину Москви, проти політики русифікації України Президія Секретаріяту СКВУ проголошує Травневу Акцію збірки фондів на потреби СКВУ в 1984 році. Це гасло відповідно оформлене в цьогорічному афіші Травневої Акції.

Українська громада очікує від нової Президії Секретаріяту СКВУ посиленої праці на усіх відтинках її дії. Щоб ця дія була успішною, крім людей доброї волі, треба ще й відповідних фінансових засобів. Без відповідних засобів не тільки не зможемо поширити діяльність комісій і рад СКВУ, але ледве чи зможемо вести на відповідному рівні працю Президії і Секретаріяту.

Тому, проголошуючи травень 1984 Місяцем СКВУ, звертаємося до усіх українців доброї волі з гарячим закликом: ЖЕРТВУЙТЕ ЩЕДРО НА ПОТРЕБИ СКВУ!

Жертвуйте щедро самі і заохочуйте ваших приятелів і знайомих!

Президія Секретаріяту СКВУ

В Ню Йорку пом'януть св. п. Г. Китастого

Ню Йорк (МДЧ). — У середу, 16-го травня ц.р., тут у катедрі св. Володимира, при 160 Захід 82-га вулиця, о год. 6:30 вечора буде відправлена Панахида у 40-ий день смерти св.п. Григорія Китастого.

Родина і Школа Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку прохає усіх знайомих, приятелів і звеличників Покійного, а головно, всю кобзарську молодь метрополітального Ню Йорку й околиць численно прибути і вшанувати пам'ять маестра Г. Китастого.

В Клівленді вшанують пам'ять диригента

Клівленд, Огайо. — Парафія української православної катедри св. Володимира разом з українською громадою Великого Клівленду відзначить 40-ий день з дня відходу у вічність св. п. Григорія Китастого, славного композитора і диригента Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, теж диригента церковного хору згаданої православної катедри в Пармі.

Парастас відправиться в середу, 16-го травня ц.р., о год. 7-ій вечора в катедрі св. Володимира, при 5913 Стейт ровд, Парма, Огайо. Парастас буде правитися при участі духовенства українських православних парафій огайського деканату й української католицької єпархії св. Йосафата в Пармі.

Після Парастасу в парафіяльній залі відбудеться поминальна програма.

Чикаго вшанує пам'ять Г. Китастого

Чикаго. — Заходами чикагського Відділу Українського Американської Координаційної Ради у вівторок, 15-го травня ц.р., в 40-ий день після смерти визначного композитора й керівника Капелі Бандуристів ім. Шевченка, сл. п. Григорія Китастого, буде відправлена в соборі св. Володимира, при вул. Овклі і Кортез, Панахида з участю духовенства обох українських Церков.

Після Панахиди в залі собору відбудуться жалібні сходини.

До участи у цих поминках запрошується все українське громадянство Чикаго. Початок о год. 7-ій вечора.

У НАШІМ РАЇ НА ЗЕМЛІ...

Тарас Мельничук

МАТЕРІ

Радіють матері, коли сини-додому повертаються:
вони їм черешень несуть в мисках полив'яних,
вони до них так тепло, наче діти, усміхаються
й частують соромливо їх якоюсь дивовижною
наливкою.

Вони (мов непомітно) в кожну риску синову вдивляються,
а потім мовлять журно й скрушно: „Як ти схуд!..."
Вони, чи грошей привезли, чи щось ми заробили, не
питаються.

Їм досить нас:
ми є — й вони немов цвітуть.
Бо й справді, матері в такі хвилини розцвітають
і трошечки молодшими і дужчими стають...
О, як вони радіють, коли нас стрічають,
і як сумують, коли знов проводять у нелегку путь! ...

(Поезії „Із-за Ґрат")

Ілюстрація В. Авраменка до „Кобзаря" Тараса Шевченка.

Р. Д'Обуїссон каже, що він виграв вибори

Сан Сальвадор, Ель Сальвадор. — Президентські вибори відбулися тут, в цій Центральноамериканській країні, в неділю, 6-го травня, але офіційного остаточного обрахунку покищо не здійснено, бо цього технічно не можна було перевести за короткий відносно час; і щойно наступного тижня остаточні висліди будуть відомі. Тим часом обидва претенденти на пост президента, і Хозе Наполеон Дюарте, що його американська преса, дуже прихильна до нього, характеризує, як „поміркованого", і Роберто д'Обуїссон, якого в ЗСА називають „крайнім правим", оголосили, що вони „виграли" вибори.

Дюарте проголосив себе переможцем у вівторок, 8-го травня, кажучи, що він здобув 54 відсотки всіх голосів, а д'Обуїссон скликав пресову конференцію в середу, 9-го травня, і сказав, що він має бути президентом, бо дістав 52 відсотки голосів.

Тим часом тут через ці події спинили рахунок голосів на один день у середу, щоб вислухати закиди д'Обуїссона.

У СВІТІ

ХОЧ НА КУБУ РОБИТЬСЯ великий тиск, щоб вона забрала свої війська з Анголі в Африці, проте речники Куби заявили нещодавно, що вони військ не відтягнуть, не зважаючи на те, що цього вимагають самі анголійці. В Анголі перебуває тепер від 25,000 до 30,000 кубинських вояків. Тепер, відколи Анголя знає, що Америка гаряче підтримує незалежницькі аспірації Південнозахідньої Африки (Намібії), а Південна Африканська Республіка, яка має Намібію під своєю владою досі, під тиском ЗСА, майже погоджується на самостійність Намібії під наглядом Об'єднаних Націй, то і Анголя, як і Південна Африка, обов'язково хочуть добитися виїзду кубинських військ з Африки взагалі, а з Анголі зокрема. Така несподівана незгода Куби пояснюється тим, — кажуть аналітики закордонних справ у світі, — що Куба не хоче у виборчому році в ЗСА робити нічого такого, що допомогло б Роналдові Реґенові перемогти демократичного кандидата в листопаді цього року. Справа самостійности Намібії якраз була б записана на Реґенове конто.

ЛІВІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР полковник Муаммар Каддафі, який успішно врятувався від замаху на його життя, а Лівію „зберіг" з таким державним устроєм, який в ній є ці 15 останніх років, відразу після зліквідування нападу „командо" дав пресову конференцію й інтерв'ю французькому часописові „Ле Монд", в якому обвинувачував у всіх можливих і неможливих проти нього змовах Америку, Великобританію та Судан. В інтерв'ю полковник Каддафі заперечив, що напад було вчинено на військові бараки, кажучи, що це був будинок в центрі Тріполі. Він також спростував кількість атентатчиків, яких, він каже, було десять осіб; з них двох взято в полон, а вісьмох забито в п'ятигодинному бою.

В РІЯДІ, САВДІЙСЬКА АРАБІЯ, міністер оборони і авіяції принц Султан ібн Азіз заповів у середу, 9-го травня, що країни обширу Перської затоки переведуть спільні воєнні маневри. Всі шість країн так званої Ради співпраці затоки в жовтні цього року матимуть маневри в Савдійській Арабії з особливим наголосом на авіяцію.

ТРЕБА БУДЕ ЧЕКАТИ ЩЕ з кілька місяців, щоб почався суд над новими оскарженими змовниками в замахові на життя Папи Івана Павла II, що стався три роки тому в Римі на площі перед базилікою св. Петра. Антоніо Альбано, прокурор Італії, просить, щоб суд висунув оскарження офіційно проти семи осіб, що і вони спільно діяли проти Папи з атентатчиком Меґметом Алі Аджею, турком, який відбуває досмертне ув'язнення в італійській тюрмі. Якщо їх засудить суд, то вони дістануть теж досмертну тюрму. Ці пропозиції прокурора розгляне тепер суддя Іляріо Мартелля, який керує всіма слідствами в справі замаху, вчиненого на Папу 13-го травня 1981 року. Запідозрених є три болгарини і чотири турки. Один з болгар Сергей Антонов, колишній урядовець болгарської повітряної лінії в Італії, вже сидить у тюрмі в Римі з 1982 року, а два інші — втекли з Італії. Із оскаржених турків два є в тюрмі в Італії, один заарештований начебто болгарами і є тепер в тюрмі в Софії, а один ще перебуває на волі.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН і його дорадники, які плянують виборчу стратегію, вирішили звернути більшу увагу на північний схід ЗСА вже на самому початку виборчої кампанії. В четвер, 10-го травня, до Ню Йорку прибув керівник Крайового виборчого комітету республіканців Едвард Роллінс і політичний дорадник Лин Нафцінґер та відбули тут довшу нараду із сенатором Алфонсом Д'Амато, головою нюйоркської виборчої кампанії, і конґресменом Джеймсом Кортером, який очолює кампанію в сусідньому стейті Ню Джерзі та численними їхніми помічниками.

НАТАЛІЯ МАКАРОВА, відома прима-балерина, внесла скаргу до суду, обвинувачуючи керівництво Кеннеді Центру у Вашінґтоні за недбальство і вдержання у загрозливому стані сцени, на якій вона виступала в грудні 1982 року і під час виступу на неї впав тяжкий металевий брус. Н. Макарова вимагає від компанії відшкодування у висоті 25 мільйонів долярів кажучи, що вона від часу випадку не може повністю займатися балетом, не кажучи про те, що великі суми грошей вона витратила на лікарів-спеціялістів, щоб встановити причину її частинної непрацездатности. Справу Макарової розглядатиме суд в Ню Йорку.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Ричард Ніксон, виступаючи з привітанням на конвенції Американського товариства журналістів заявив, що совєтське рішення не брати участи в цьогорічних літніх Олімпійських Ігрищах в Лос Анджелесі було зроблене з наміром пошкодити президентові Роналдові Реґенові згідно його перевиборові на це становище осінню цього року. Не зважаючи на Вотерґейтську аферу, редактори американських газет влаштували для Р. Ніксона оваційне привітання у вашінґтонському Шератон готелі.

РЕЧНИКИ МІЖНАРОДНОГО Олімпійського Комітету повідомили, що президент цього комітету, Хуан Антоніо Самаранч, особисто переговорюватиме в Москві із совєтськими олімпійськими представниками про справу відтягнення совєтських спортовців від участи в літніх Ігрищах в ЗСА. Він намагатиметься переконати совєтських речників, щоб вони відтягнули своє рішення і дозволили своїм спортовцям взяти участь в Олімпіяді.

МАРТІН ФЕЛДСТІН, головний дорадник президента Роналда Реґена у справах економіки, зрезиґнував із свого високого і престижевого становища і від 10-го липня він більше не працюватиме в Білому Домі. Про свій намір відійти Фелдстін повідомив Президента у вівторок, 8-го травня ц.р. Які були мотиви резиґнації Фелдстіна покищо не відомо, але натомість відомо, що у багатьох відношеннях він не погоджувався з Президентом і його найближчими дорадниками.

ВЕСНЯНІ ПОЖЕЖІ В Каліфорнії вже знищили більше як 10,000 акрів лісу і кущів. Вогонь знищив досі 12 мешканевих будинків і велика кількість будинків загрожені пожаром. Сприяють поширенню пожеж сильні горячі вітри, які бушують в багатьох околицях Каліфорнії.

ПІСЛЯ ДОВГИХ РОЗШУКІВ за відповідною особою президент Роналд Реґен нарешті запропонував 52-річного д-ра Френка Янґа на пост комішенера Федеральної адміністрації харчів і ліків. Ф. Янґ досі був деканом медичного факультету на університеті в Рочестері. Секретар Департаменту здоров'я і громадської обслуги Марґарет Геклер подала нового номіната до публічного відома.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ проголосувала більшістю голосів зменшити військову допомогу для Туреччини до 670 мільйонів долярів, а також погодилася на виасигнування 250 мільйонів долярів для Кипру, з передумовою, що обидві ворогуючі сторони, греки і турки, знайдуть якусь формулу розв'язки питання Кипру.

ПІД ВПЛИВОМ ВИМОГИ вірних і напливу величезної кількости листів з протестом, офіційні речники Об'єднаної Методистської Церкви заборонили висвячувати на священиків гомосексуалістів, а тих, що вже були висвячені позбавити священичого сану. Керівники цієї Церкви переголосували більшістю голосів вимогу, що методистські священики повинні бути жонаті і вірні в подружжі, або прийняти строгий целібат.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ДОПОМОГУ САЛЬВАДОРОВІ

ЧЕРГОВА ПЕРЕМОГА ПОЛІТИКИ Р. РЕҐЕНА

Вашінґтон. — Палата Репрезентантів, більшість у якій становлять демократи, взявши до уваги прохання і аргументацію президента Роналда Реґена, проголосувала голосами 212 проти 208 за уділення додаткової допомоги для загрожених комунізмом країн Центральної Америки, зокрема Ель Сальвадорові.

Ця несподівана перемога Уряду в Палаті Репрезентантів, кажуть політичні спостерігачі, заскочила багатьох противників Р. Реґена, але сам Президент був надзвичайно задоволений, що законодавці в Палаті зрозуміли його інтенцію і підійшли до цієї справи з точки зору американських інтересів і безпеки ЗСА. Прихильники цієї пропозиції Уряду підходили до справи реалістично, хоч не можна позбавити опозицію слушности, яка змагалася за пов'язаність допомоги з обороною прав людини у заприязнених із ЗСА центральноамериканських державах, — кажуть спостерігачі.

Виступаючи по телевізії день раніше до американського народу і членів Конґресу, президент Р. Реґен підкреслював свою пошану до раніших ухвал Палати Репрезентантів, які були добрим сигналом для заприязнених із ЗСА закордонних держав, а також поїздки багатьох конґресменів і сенаторів до багатьох країн Центральної Америки причинились до глибшого зрозуміння потреб оборонити демократії в цій гемісфері і зупинення комунізму в сусідстві ЗСА. Президент переконливо доводив про існуючий терроризм комуністів, що його інспірують Совєтський Союз, Куба і Нікараґуа, які також займаються експортом революції до інших країн Латинської Америки.

Згідно з теперішньою ухвалою, Адміністрація Р. Реґена матиме право витратити в цьому фіскальному році 129.4 мільйони долярів військової допомоги для Центральної Америки і 255.9 мільйона долярів в черговому році.

Спікер Палати Репрезентантів Томас О'Нілл, який від якогось часу знаходиться в таборі опонентів до політики Уряду в Центральній Америці, заявив після голосування: „Ми американізуємо чимраз більше війну в Ель Сальвадорі і це криє в собі велику небезпеку".

Велику підтримку для схвалення цього законопроєкту дав лідер демократичної більшости в Палаті Джим Райт, заявляючи, що трохи дивно, що він мусить голосувати проти багатьох своїх колеґ, але ЗСА не можуть брати на себе ризику поширення комуністичної гегемонії в цій частині світу. Він додав, що американська допомога є тільки маленькою частинкою тієї допомоги, що її дає СССР Кубі і Нікараґуа. „Совєтська замішаність і присутність в Центральній Америці є доказаним фактом і ніхто цього не може заперечити", — заявив конґресмен Вілліям Брумфілд, республіканець з Мишиґену.

Міжнародний Суд Справедливости підтримав Нікараґуа проти ЗСА

Гаага, Голляндія. — Тут, у четвер, 10-го травня, Міжнародний Суд Справедливости вирішив одноголосно, що З'єднані Стейти Америки повинні негайно стримати всі спроби вести блокаду портів Нікараґуа або заміновувати нікараґуанські води. Міжнародний Суд, вирішуючи справу на користь цієї країни Центральної Америки і на зажалення від неї, також ухвалив на прохання Нікараґуа видати негайно прелімінарне стримувальне розпорядження, щоб охоронити „її суверенні права", голосами 14 до одного. В цьому розпорядженні сказано, що Нікараґуа політична незалежність „повинна бути повністю пошанована і не сміє бути загроженою ніякими мілітарними чи парамілітарними діями".

Видаючи це тимчасове розпорядження Міжнародний Суд Справедливости відкинув вимогу Американського Уряду, щоб взагалі не розглядати скарги Нікараґуа на тій підставі, що до цього начебто Міжнародний Суд не мав юрисдикції. Але Міжнародний Суд також не бажав займати становища до самої суті справи американської юрисдикції щодо країн Центральної Америки і не підтримав скаргу Сандіністського уряду Нікараґуа, щоб проголосити З'єднані Стейти Америки 'крайною-аґресором', яку можна судити, вимагаючи грошових відшкодувань. Розпорядження, зроблені Міжнародним Судом проти ЗСА, не зобов'язують їх дотримуватися, бо цей Суд, як правниче віддалення Організації Об'єднаних Націй, лише звітує Раді Безпеки ОН про свої рішення. Теоретично, пізніше Рада Безпеки ОН може вимагати провести в життя розпорядження Міжнародного Суду; але досі вона того не робила і не примушувала дані країни покоритися такому чи іншому наказові Міжнародного Суду.

Американський Уряд, реагуючи на постанову Міжнародного Суду, сказав, що в ній нема нічого такого, чого б Америка не могла прийняти, включно з закликом Суду припинити заміновування вод коло портів Нікараґуа. Американські офіційні чинники заявили вже раніше, що підкладання мін припинилося ще в середині березня цього року і відновлення тієї акції не буде.

Обидві сторони, американська і нікараґуанська, вислухали голосне читання судового розпорядження мовчки, бо і ЗСА і Нікараґуа мали вже два тижні тому можливість подати свої арґументи в цьому переслуханні. Читав ухвалу Суду його президент суддя Тасдім Олавале Еліяс з Ніґерії.

Совєтський високий представник не поїде до Китаю

Пекін, Китай. — Совєтський Союз несподівано в останню хвилину відкликав офіційну візиту до КНР свого заступника прем'єра Івана Архіпова в середу, 9-го травня, — один день перед визначеною вже давно перед тим датою його приїзду сюди, в Китайську Народну Республіку.

Москва подала за причину, що І. Архіпов і делегація „не були повністю приготовані для візити". Якщо б це був хто інший з менш визначних совєтських головачів, можливо, що в Китаї й у світі менше говорилося б про цю подію, але власне Архіпов — це був би найвище поставлений совєтський лідер, який приїжджав до Китаю в останніх 15-ти роках. В 1969 році, в поворотній дорозі з Сайґону, вступив сюди, повертаючись з похорону Го Чі-Мінга, Але

Закінчення на ст. 3.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У неділю згадаймо нашу Найріднішу

Це травень. Це друга неділя в місяці. Це День Матері в Америці й скрізь по всьому вільному світі. І це якраз тепер ми всі згадаємо своїх Матерів і свою єдину Маму передовсім.

Для одних, молодших з нас, що ще мають своїх матерів біля себе (або ж якщо і не з нами вона, але є десь, все ще на цьому світі) — це будуть начебто її „другі уродини", день, коли ми купимо чи нарвемо їй китицю гарних квітів, принесемо смачних чоколядок, купимо якийсь особливий дарунок, або візьмемо її на вечерю до ресторану, щоб не мусіла варити нам і потім сама прибирати посуд по спільному обіді.

Якщо ж її вже нема й не буде з нами, — ми замовимо за спокій її душі Богослуження чи Панахиду в обряді і вірі, які ми визнаємо через неї, бо так вона нас навчила. Може навіть складемо особливий дар на ту священну справу, яка їй була найбільш дорога, або яку вона тепер би вибрала, якщо б могла ще вибирати. А ще зробимо те, з чого вона була б особливо задоволена. Може зберемося знову всі сестри і брати разом, хоч вже й не бачились певний час поміж собою. Або вчинимо якесь таке діло, за що напевно від неї почули б ми ласкаве „Дякую!". Багато чого іншого можемо ми зробити для матері цього дня, коли шануємо її - кожний і кожна, стосуючи свій власний підхід і вживаючи своє розуміння, як найкраще нам відзначити цей Материн день.

День Матері почався давно-давно, ще в стародавній Греції. Був він і в стародавній час матріярхату праукраїнського. Але тому, що з тієї сивої давнини української праісторії не багато ми маємо джерел, то пояснюємо виникнення Дня Матері грецькими традиціями — шанування Реї, однієї з Титанід, доньки неба-Урана і Ґеї-землі, дружини Хроноса — „Великої Матері всіх олімпійських богів". Це в її честь святкувалися голосні „Березневі Іди", від Греції починаючи, і через усю територію Середньої Азії. З приходом християнства місце богині Реї взяла Мати Церква, а її свято припадало в середині передвеликоднього посту, в неділю, коли діти поверталися додому з подарунками, особливо ж — з подарунком для Матері.

В новій нашій прибраній батьківщині Америці офіційно „День Матері" визнав Конґрес 8-го травня 1914 року. Відтоді друга неділя травня святкується тут усіма дітьми усіх матерів як День Матері. Квітка — білий гвоздик, став квіткою-емблемою Дня Матері, бо вона символізує собою ласкавість, чистоту і витривалість, — всі ті якості, що їх посідає наша єдина і найдорожча мама.

Тому складемо їй сьогодні або білі гвоздики, або які інші квіти, що скажуть їй від нас „дякую" за її для нас безконечну любов і турботу.

Михайло Бараболяк

ПЕКІН ВАЖЛИВИЙ І ДЛЯ НАС

У зв'язку з поїздкою Регена до Китаю годі не пригадати дещо. Маю на тямці період нашої „зовнішньої політики", коли то ми їздили на Формозу і захоплювались тією подією як великим нашим політичним досягненням. Для нас повинен бути осоружним усякий тоталітаризм, незалежно від того, чи він червоний, білий, чи жовтий як Чіянґ Кай-шеків, колись тата, нині сина. Та що дивуватись нам. Американці — хоч заприсяжені вороги тоталітаризму, теж нав'язали були надто дружні взаємини з Чіянґ Кай-шеком, вважаючи, що розбудовують важливий причілок проти червоного комунізму. Та вже в пізніх шістдесятих роках стало ясним, що той тайванський причілок тратить свою вагомість, бо у міжчасі прийшло до зудару двох націоналізмів — російського і китайського і врешті ЗСА зрозуміли, що той червоний Китай може стати сильнішим забороном проти Москви, чим мініятюрний Тайван, а навіть країни НАТО, бо СССР не наважиться напасти на Захід доки його східнє запілля незабезпечене. На два фронти, Кремль, як Гітлер, не вдержавсь би. Взявши це до уваги, Ніксон відбув з Кіссінджером першу подорож до Китаю в 1972 році, і оце вже третій Президент ЗСА приїхав до Пекіну переговорювати про співпрацю між Китаєм і ЗСА з очевидним вістрям тієї політики проти Совєтського Союзу. Без сумніву найпекучішим питанням у тих переговорах є справа припинення совєтської агресії в цілому світі, а особливо в Азії (Афганістан, Камбоджа). Та щоб Китай міг стати серйозним суперником СССР, Китай мусить зміцнитись економічно і мілітарно. Звідти зобов'язання Америки передати Китаєві деякі технологічні здобутки, доставити їм деякої зброї, дати допомогу у формі американських інвестицій і кредитів, посилити торговельні зв'язки. Не можна не звернути уваги і на те, що нині студіює на американських високих школах 10,000 студентів з червоного Китаю. Під вмілим керівництвом Денга Шіяопінґа Китай може вже нині похвалитись досягненнями в ділянці хліборобства на базі приватної ініціятиви. Торгівля між ЗСА і Китаєм пожвавилась. У всіх тих ділянках немає істотних непорозумінь стосовно користей співпраці між Китаєм і ЗСА. Єдиний „камінь предкновенія" — Тайван.

Нинішній лідер Китаю, оця людина, яка намагається завернути Китай із шляху, на який Китай забрив під керівництвом доктринера Мао, не є такою всесильною постаттю, якою є ген. секретар партії в СССР. Денг не займає ніякої високої позиції, ні в партії, ні в уряді. Він і не посягає по таку владу. Він став мужем число один в проводі Китаю завдяки тому, що переконав чолових лідерів партії, що майбутнє Китаю в його модернізації, а це можливе тільки при наладнанні добрих стосунків із ЗСА. На СССР Китай попікся. Між ЗСА і Китаєм немає суперництва (принаймні покищо) про панування над світом. ЗСА розуміють теж, що страх перед заливом світу більйоном „жовтих" теж нереальний. Ідеї Денга співпраці з ЗСА находять розуміння і завдяки тому, ще йому вдалось обсадити найважливіші позиції в партії й уряді своїми однодумцями. Генеральний секретар партії Гу Яопанґ і прем'єр-міністер Зао Зіянґ — це однодумці Денга, які теж уважають, що Китай мусить наблизитися до Заходу і змодернізуватись при допомозі того Заходу, щоб могти грати ролю великодержави, якою Китай без сумніву є. Але не всі могутні в проводі Китаю сприяють беззастережно ідеї Денга. Старі маоївці мають іще великі впливи в партії, і з тим „модерністи" мусять рахуватись. До тих „старих" належить нинішній президент конгресу, номінальний голова держави — 79-річний Лі Шієннієн (він офіційно принимав президента Регена), 86-річний Єґ Чієнінґ, колишній великий полководець, 84-річний Чен-юн і 81-літній Пенґчунґ. Старички вони, як у СССР, усе ж люди зі заслугами і престижем як соратники Мао і творці революції. Денг їх від проводу не відсуває, щоб не наразитись масам, в надії, що вони, як і він сам, скоро відімруть, і в проводі залишаться ці два „шестидесятники", Гу Яопанґ і Зао Зіянґ.

З уваги саме на впливи тих старих „ґвардістів" на важливих постах, питання статусу Тайвану виринає як серйозна перешкода у співпраці Китаю і ЗСА. Тайван — це в руках тих стариків поважний атут проти політики Денга. Як можемо співпрацювати з Америкою, коли вона зброїть Чіянґ Кай-шекові сили проти нас? — вони питають. Нещодавно писали ми на сторінках „Свободи" (ч. 12-те за 20-те січня ц. р.), що автохтонні тайванці, хоч більшість із них китайського кореня, не вважають тих 2 мільйони „наїзників" 1949 року зі суходолу „своїми". Чіянґ Кай-шек, щоб підкорити автохтонів, застосував до них дуже жорстокі методи тоталітарної системи. В'язниці ще досі переповнені тими, що не вміли, чи не хотіли, примиритись із тоталітаризмом. Доказом того, що ці „наїзники" вважають Тайван по суті колонією, є факт, що автохтонні тайванці не мають впливу на правління. Автохтонні тайванці творять нині 85 відсотків населення, а в парляменті мають 10 відсотків репрезентантів. Наростає, одначе, нове покоління тайванців, які зачинають серйозно думати про проклямування незалежности Тайвану від Китаю, що одиноко могло б спасти Тайван перед заливом з материка. Але тут на перешкоді чіянґкайшеківці. Коли б не мрії Чіянґ Кай-шека „відвоювати" материк від комунізму. Тайван, як незалежна держава, мав би був давно всі підстави існування під не-комуністичним режимом. І ледве чи Пекін пішов би війною на Тайван, коли б ще нині той проголосив право на самовизначення. Й оборона Тайвану не творила б таких компілікацій для ЗСА. Але що порадиш, коли два мільйони куомітанґців далі готується завоювати понадбільйоновий нинішній Китай.

Такого то лиха натворив Чіянґ Кай-шек автохтонним тайванцям, яким грозить „воз'єднання" з материком під червоним режимом. Він колись, а нині його синок, задурманені авторитарними ідеями, жили ілюзіями, що відвоюють Китай, коли не зуміли тому 35 літ найти піддержку населення в час, коли сили Мао були ще такі слабі. Декого з нас задурманив Чіянґ Кайшековий тоталітаризм, який так дався в знаки родимим тайванцям, і ми їздили туди поклонятись йому! Свій до свого по своє... Для нас повинно бути вирішальним те, що Пекін є здецидованим вогором Москви і його акції можуть вийти не тільки Америці, але і нам на користь!

Михайло Кучер

ДО ІСТОРІЇ „ПРАЗЬКОЇ ВЕСНИ"

Після збройної окупації Чехо-Словаччини Совєтським Союзом, члени чеського уряду були силою вивезені у Москву, разом з президентом Свободою. Чехи, які після окупації опинилися на Заході, бачать причину окупації Чехо-Словаччини у боротьбі за владу в Кремлі. Ця боротьба позбавила Хрущова влади і скінчилася окупацією Чехо-Словаччини восени 1968 року.

У якійсь мірі доба Хрущова була забезпеченням інтересів СССР у світі і кінцем „холодної війни". Це привело до вигідної для СССР економічної співпраці з капіталістичним світом. Хрущов зміцнив становище СССР як великодержави, але одночасно втратив Китай і Албанію. Совєтська армія вийшла з Австрії, а Югославія опинилася поза безпосереднім впливом Москви. З такого становища вона незвичайно багато виграла. Антисталінські виступи Хрущова викликали хвилювання в Румунії, Польщі і врешті в Чехо-Словаччині. Мадярщиною струснула антисовєтська революція.

Після Другої світової війни в СССР армія стала рішаючим чинником в механізмі влади і для неї Китай став страшнішим ворогом, як „американський імперіялізм". Усе таки маршали вирішили окупувати Чехо-Словаччину та усунули від влади Хрущова. До намірів армії приєднався КГБ, вихований на сталінських традиціях.

Окупація Чехо-Словаччини 1968 року була наслідком не ідеологічних суперечок у Полтбюрі КПСС про властиве значення соціялізму, а відношенням сил у керівництві. Брежнєв якось проговорився, що окупувати Чехо-Словаччину вирішено ще в травні 1968 року. В окупації не винен Дубчек. Багато винні члени ЦК Чехо-Словаччини, яких перекупив тодішній совєтський посол у Празі, щоб ті ставили нереальні пропозиції і вимоги, на які не могла погодитися Москва.

У Москві вирішили діяти за старим сталінським зразком — „наше те, що захопимо силою". Вирішено, що зараз по окупації в Чехо-Словаччині треба створити робітничо-селянський уряд, який мав стати на місці насильно вивезених членів уряду Чехо-Словаччини до СССР. Плян не вдався. Совєтське представництво в Чехо-Словаччині і воєнне командування не змогло зформувати слухняний Москві уряд. Тоді Москва змінила пляни і партнерами в переговорах стали ті, яких спочатку вирішено судити „революційним трибуналом" — Дубчек, Смрковський та Черник. Дня 25-го серпня 1968 року військовим літаком прилетів у Москву президент Свобода. Його зараз привели до Кремля, де вже був Черник і Смрковський. Не було Дубчека і Крігля.

В окремій кімнаті лежав Дубчек. Мав забандажовану голову, щоб заховати рану від побиття каґебістами. Обличчя в нього було одурманене наркотиками; він у переговорах участи не брав. Зрештою „переговори" — це невластивий вираз. Совєтський уряд поставив ультиматум. Мета Москви була виразна — не дискутувати, а змусити чеську сторону прийняти ультиматум. Совєтський ультиматум уже підписали президент Свобода і Ґустав Гусак, теперішній „президент Чехо-Словаччини.

Свобода не був політиком. Це був перш усього солдат і зовсім випадково він став командиром чеської військової частини, зформованої у СССР, яка билася по стороні Москви. Вже тоді Свобода був за приєднання Чехо-Словаччини до СССР. Фактично він був більш просовєтським солдатом, як комуністом. Був теж проти фізичної ліквідації Дубчека; вважав, що його просто треба усунути від влади, а тоді все буде в порядку.

Кремль загрозив, що не випустить чехів доти, доки

Закінчення на ст. 4.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тих із вчора і цих сьогоднішніх

Ми вже перебрали не один із звичаїв західнього світу хоча деякі із них — сумнівної вартости та не зовсім вони пригожі до українських традицій. Але один із них є беззастережно гарний та корисний і добре, що він прийнявся уже так широко — це відзначування усіх матерів у другу неділю травня.

Різно проходить це відзначування; в одних — це лише неодмінне шукання за подарунком і настирлива думка, що знову треба щось купувати, для інших — це карточка з побажаннями і квіти, а для тих наймолодших не раз бажання зробити щось доброго для мами, що, звичайно, закінчується сльозами і малими „трагедіями", на які мами находять скоро потіху.

Але, коли саме стоїмо перед Днем Матері насуваються у нас поруч із безпосередньою потребою відзначити цю одну найближчу серцеві матір — різні думки, спомини, порівняння. Бо хто б не виконував цієї, як кажуть, „найдавнішої у світі професії" у кожну добу і в кожних обставинах нікому і ніколи не приходило це легко, а вже ніяк не легко приходилось виконувати обов'язки матері українській жінці.

І як воно не дивно, але саме в цьому році, коли у вільному світі наша спільнота, а особливо жіноча її частина, відзначує 100-річчя українського жіночого руху- скрізь пишуть і говорять про боротьбу за рівноправність, про українських жінок в науковому, професійному, мистецькому житті, про жінок в рядах визвольних рухів, у підпільній праці, але дуже мало, а то і нічого не згадують про тих, що були чи є „тільки матерями"...

Чи справді можна так легко призабути тих усіх наших матерів з вчора і позавчора, що виховували майже зправила не одно чи двоє дітей, а п'ять, шість, а то і десять. І то виховували їх на корисних, чесних і патріотичних членів української спільноти, часто не маючи до того ані якогось особливого приготування, ані вистачаючих фінансових засобів.

Чи можна перейти до порядку денного над тим, що вони виконали свою професію так прикладно, як ті інші, яким Бог дав особливий талант або особливі зацікавлення і зробив їх славними? Хто перелічує сьогодні всі ці завдання, які тим матерям із вчора приходилось виконувати? Це ж були і виховниці, і вчительки своїх дітей, і кравчині, і господині і не раз медсестри і вкінці... ідеальні бабуні.

А пригадаймо українських матерів, яким прийшлося виховувати дітей у воєнній хуртовині, під обстрілом, у таборах втікачів, у холоді та серед бруду і браку належної їжі, коли їхні діти єдину теплоту та охорону находили у материнських руках. Яке важке вони мали тоді завдання.

А все ж, коли подумаємо про сьогоднішніх молодих українських матерів, які виховують дітей у вільному, але як складному світі, бачимо, що їм, не зважаючи здавалося б на найкращі обставини життя з усіма вигодами добробуту зовсім не легше виконувати цю почесну професію, як тим матерям із вчора і позавчора.

Сьогоднішня українська мати у вільному світі стоїть у найбільшому конфлікті зі собою та своїми завданнями. Професія — чи материнство, чи одно і друге? Чужий — чи український світ? Дві батьківщини — чи одна? Моральна свобода — чи обмеження? Праця в громаді — чи лише задержання гармонійного родинного життя?

А рівночасно на тому психічному роздоріжжі зустрічає її постійна критика та тиск оточення, які не дають спокійно відідхнути.

І тому сьогодні в навечер'я Дня Матері хочу згадати однаково теплим словом і теплою думкою і тих наших матерів, яких вже немає між нами і цих сьогоднішніх — в яких таке неспівмірно важке завдання. Усім їм слід скласти в їхній день однаково щиро подяку за те, що вони „тільки матері".

О-КА

Любіть своїх матерів

Свій початок має вітер у полі.
Кожна річка, кожна із пісень.
Свій початок має кожна доля.
Свій початок.
Ранок свій
І День.
І в лоні матері
Дитина має свій початок.
Збирає мудрість і відлуння
Дорогих для матері імен.
Сплітає радощі і горе.
Гордість і пошану
Чарівнішу від казок —
Материних пісень.
Але минає час і діти вже дорослі
розходяться в світи, будуючи уже
Своє життя...
І пишуть матері — „Мамо ми тебе кохаєм!" —
Але нема часу відвідати її.
Ніхто не бачить сліз —
Кого вони цікавлять. —
Що зморшки на лиці і волос посивів.
А мати все в віконце виглядає.
Бо може хтось таки відвідає її...
Не освідчуйтесь матерям у коханні, —
Просто любіть їх — своїх Матерів.
Якщо матері щем перехопить дихання.
Станьте диханням її у журі,
Станьте промінчиком її у світанні.
Чистую пісню свою принесіть...
Не освідчуйтесь матерям у коханні, —
Просто любіть їх — своїх Матерів.

Наталія Кібець

Міннеаполіс, Міннесота
Травень, 1984 року

Іван Кедрин

ЄВГЕН ХРАПЛИВИЙ

Як відомо, читачі „Свободи" починають читати кожне число від третьої сторінки: щоб довідатися, чи знову відійшов у вічність хтось із їхніх близьких знайомих чи приятелів. І ось у „Свободі" з 4-го травня ц. р. можна було знайти на злощасній третій сторінці повідомлення, що в церквах у Канаді, Римі й Парагваї відбудуться Заупокійні Богослужби за інженера Євгена Храпливого. У 1980 році вийшла у Вінніпеґу накладом канадського УВАН-у книжечка кооператора й ученого історика кооперації Андрея Качора „Євген Храпливий". На сторінці 21-ій читаємо: „...Є. Храпливий помер несподівано на удар серця 6-го травня 1949 року, на 51-му році життя... Помер, у часі виконування пластового обов'язку, відпроваджуючи в далеку мандрівку, до Бразилії, дві пластунки із своєї станиці (в Міттенвальді, у Німеччині). Як авто з пластунками рушило з місця, він підніс руку до привіту і крикнув 'Скоб!' Це було його останнє слово, бо в цій хвилині впав мертвий..."

Це було 35 років тому. А 60 років минуло з того часу, коли автор цих рядків познайомився з Євгеном Храпливим у Відні, де ми обидва були членами Товариства українських студентів „Січ". У 1932 році вийшов у Відні збірник „Над синім Дунаєм", присвячений Товариству українських студентів „Січ", що його прийшлося розв'язати у 1948 році, бо не було студентів. А з початком 1920 років віденська „Січ нараховувала понад 300 членів. У названому збірнику у честь „Січі" є й моя стаття п. з. „Залізні студенти", — і я звернув там увагу, що тодішніми членами „Січі" були колишні вояки, які перейшли вже Першу світову й українську визвольну війну і які опинилися над синім Дунаєм, як політичні еміґранти, але вирішили використати той час для здобуття високої освіти.

Євген Храпливий студіював у „Гохшулє фюр Боденкультур" — на молочарському і хліборобському Відділі, — полковник Андрій Мельник, колишній шеф штабу Армії УНР, студіював у тій самій високій школі разом з Євгеном Храпливим на лісовому відділі, — тому згодом став адміністратором митрополичих дібр у Кир Андрея. Автор цих рядків вибрав історію й пропедевтику філософії (логіка, психологія, етика й естетика) на філософському факультеті. І тоді-то, у Відні, у першій половині 1920 років, поверх 60 років тому, зав'язалась між Євгеном Храпливим і автором цих рядків приязнь, яка перетривала до вибуху Другої світової війни, яка розвіяла людей по широкому світі, порозділювала членів родини і найближчих приятелів. Щойно з вищезгаданої книжки Андрія Качора, також гарного особистого знайомого, якого треба високо шанувати за його сантимент до кооперації і знання вченого дослідника тієї ділянки економіки, я дізнався про подробиці смерти Євгена Храпливого. З його дочкою Лесею, яку знав я як маленьку пластунку і стрічав у Ню Йорку, де вона проявила чималий талант письменниці творів для дітей, - я бачився часто, аж вона вийшла заміж за п. Щура і перенеслась до Канади.

Характеристика Євгена Храпливого, яку інж. Андрій Качор подав у своїй книжці, на 100 відсотків правдива. Це була людина надзвичайно погідної і милої вдачі, з вийнятковим почуттям гумору і з філософією життєвого оптимізму. Людина — за журналістичним жарґоном — дуже „грамотна", був якийсь час редактором „Сільсько Господарського часопису", а коли став директором „Сільського Господаря", то ту редакцію — разом із „Кооперативною Родиною" перейняли два блискучі письменники, тривко записані в історії української літератури: Василь Софронів Левицький і Роман Купчинський. Нікого з них уже немає в живих.

Євген Храпливий вмів єднати свій ідеалізм з тим розумінням реалізму, яке прикметне всім господарникам. Він належав до катеґорії людей, що їх називаємо „людьми праці". Ненавидів пусту фразу, ненавидів погоню за титулами, ставив понад усе реальне, конкретне діло — чи-то в ділянці виховування дітей і молоді в ідеалістичному дусі Пласту, чи в ділянці економіки. Відомо, що політика всіх урядів у Польщі між двома світовими війнами була наставлена на національну асиміляцію усіх „меншин" — була політикою страшенне немудрою, злочинною, згори засудженою на невдачу. Вона вдарила бумеранґом по її авторах, бо замкнувши українській молоді доступ на заробіткову працю в державному апараті, штовхнула українців до творення власної економіки в оперті на рідне село. Творцями тієї української економіки були саме такі високоосвічені наці економісти, кооператори й банковці, як Юліян Павликовський, Остап Луцький, Степан Кузин, Євген Храпливий і багато інших у Львові та в повітових осередках. Вони створили українську кооперацію у Польщі, яка стала своєрідною державою в державі — польські господарники ставили українську кооперацію — „Маслосоюз", „Центросоюз", „Українбанк", „Сільський Господар" з їхньою верхівкою „Ревізійним Союзом Українських Кооперативів", на приклад своїм недолугим людям. Євген Храпливий був типом господарника, громадського діяча. Він був членом львівського „Товариства українських письменників і журналістів" ім. Івана Франка" (ТОПІЖ), був теж постійним співробітником львівського щоденника „Діло" і автором статтей на окремій щотижневій „Економічній сторінці", що її редагував уже покійний тепер інж. Володимир Несторович, теж колишній член віденської „Січі. Опинившись після Другої світової війни на еміґрації в Німеччині — працював науково, став професором Українського Вільного Університету та Українського Технічно-Господарського Інституту. Тому справедливо Наукове Товариство імени Шевченка іменувало його на свого дійсного члена.

Погідна вдача Євгена Храпливого і його постійний добрий гумор, навіть тоді, коли стрічався з найбільшими прикрощами, головно від польської влади, яка всякими способами старалася звузити діяльність нашої кооперації, вносила наче автоматично милу атмосферу, коли він частенько приходив до сусіднього з вулицею Руською у Львові, де містився „Сільський Господар", будинку „Просвіти" на Ринку ч. 10, до редакції „Діла". Він був одним із наймиліших гостей і був подібний до д-ра Степана Барана, який тішився, коли його редактор „Діла" просив: „Напишіть нам щось". Євгенові Храпливому навіть не треба було цього казати. Він зправила приносив в кишені готовий скрипт, який негайно йшов до друку, пожартував і зникав, бо не мав часу. Був членом Видавничої Спілки „Діло" й особисто приятелював з тим гуртом наших людей, який зосереджувався довкола „Діла".

Помер на 51-му році життя — автор цих рядків пережив того свого сердечного приятеля на 35 років. Передчасний відхід Євгена Храпливого заперечив твердження, наче би „не було незаступних людей, бо кожну людину можна заступити". Неправда, можна заступити прізвище прізвищем, можна заступити фізичну особу, не можна заступити вартости непересічної людини, яка відійшла.

Кінець.

Совєтський...

Закінчення зі ст. 1.

ксей Косигін, тодішній совєтський прем'єр. Крім того саме І. Архіпов найбільше надавався на це завдання, для якого він мав їхати до Китаю: поліпшити відношення поміж двома країнами перш за все в економічній ділянці, збільшуючи торгівлю і економічну співпрацю поміж СССР і Китаєм. Власне І. Архіпов два десятки з половиною років тому керував совєтською програмою допомоги Китаєві перед тим, як її було покладено кінець в 1960 році.

Теперішній торговельний оборот поміж Китаєм і СССР є малий, тільки 1,2 більйона долярів, але це вже на 60 відсотків більше, як минулого року, і оборот мав поступово збільшуватися. Так само зростали в останньому часі деякі неофіційні контакти поміж китайськими і совєтськими науковцями і спортовцями. Ідеологічні ж розходження вже 25-річної давности не поправляться так довго, кажуть в Китаї, поки Москва не виконає трьох китайських вимог: вивести війська з Афганістану, не допомагати В'єтнамові збройно й фінансово і забрати совєтські дивізії з північного китайського кордону. А цих китайських вимог СССР не хоче виконати.

На Заході спекулюють, що відмова візити І. Архіпова Москвою продиктована або, перше, не бажанням Москви бути баченою в Пекіні, коли поміж Китаєм і В'єтнамом, що є московським сателітом, ведуться постійні сутички; або, друге: боязню, що приїзд І. Архіпова відразу після тріюмфального тут прийняття президента Рональда Реґена буде занадто блідим і невіккавим для китайців і світу, що пошкодило б престижеві СССР. В кожному разі китайці і закордонні спостерігачі не бачать в цій відмові СССР пов'язання з його відмовою брати участь в Олімпіяді в Америці, чим китайці теж були заскочені, хоч обидві відмови сталися майже в тому самому часі.

ТАНЦЮВАЛЬНІ ТАБОРИ
Роми Прийми-Богачевської
на ВЕРХОВИНІ, Glen Spey, N.Y.
1984

WORKSHOP для заавансованих танцюристів
28 червня — 21 липня

ТАНЦЮВАЛЬНІ ТАБОРИ — середній рівень
Від 10-16 років
Від 28 липня — 11 серпня

Початківці від 7-15 років
Від 12 серпня — 25 серпня

Учителі: прима-балерина Валентина Переславець, Рома Прийма-Богачевська, Яро Клунь.
Персонал: Дарія Якубович, Надя Семчук, Тетяна Поташко.
Адміністратор: Василь Сосяк.

Голоситись:
ROMA PRYMA-BOHACHEVSKY
523 East 14th Street, apt. 3B • New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 677-7187

В 1982 році вийшло друком трете видання сімтомової наукової праці під заголовком

"EDUCATION"

о. д-ра Остапа
Е. Оришкевича

Це видання є призначене для бібліотек великих університетів. Його можна замовляти, пишучи на адресу:

Rev. Dr. Ostap E. Oryshkewych
373 Carmel Road
Millville, N.J. 08332
Tel.: 609-825-4826

НАПЕРЕДОДНІ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

988 1988

ГРОШОВІ ДАРИ

Українському Науковому Інститутові Гарвардського Університету (УНІГУ) для розгортання програм (наукові досліди, конференції, публікації) гідного відзначення українського християнського тисячолітнього ювілею.

СПИСОК ч. 2.

$1,000 — Ірена і Микола Ракуш;
$500 — Марія і Павло Гарматій;
$250 — Катерина і Андрій Бук, з нагоди їхнього Золотого Ювілею подружнього життя;
по $200 — Ольга і Михайло Коваль, Марія Мригпод;
по$100 — Богдан Бородайко, Стефанія Весела, Павло Серна, Василь Стебницький (з нагоди свого 80-ліття), Яків Шегрин.
$50— Марія Білозор.

Рідні та Приятелі вшановуючи Вп. П-ні МАРІЮ БІЛОЗОР з нагоди її 90-ліття склали на Фонд 1000-ліття Хрищення України:

по $50 — дочки — д-р Наталія Коропецька, Оксана Коропецька, Ольга Цегельська,
Любомир і Оксана Кузьмак, Юрій і Зеня Яворські;
$30 — Володимир і Діді Бутенко;
по $25 — Бромберг Андрій і Марко Коропецький, Ірена Качмарська, Євген і Богданна Михайлів, Юрій і Натя Цегельські, Роман і Марта Явон, д-р Іларіон і Анна Домбчевські;
по $20 — Зенон Михалевський, Мирослав і Євгенія Подоляк, Еміль і Марія Смішкевич;
по $10 — Ірена Домбчевська, Юрій Клапіщак.

Щиро дякуємо Шановним Жертводавцям!
Пожертви ввічливо просимо слати з приміткою „Тисячоліття" на адресу:

Harvard University
UKRAINIAN STUDIES FUND
1583 Massachusetts Avenue • Cambridge, MA. 02138

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
має честь запросити Вас на наступну програму циклу „ЛЬВІВСЬКІ ВИКЛАДИ"
ТЕМА:
„МУЗИЧНИЙ ЛЬВІВ"
ДОПОВІДАЧІ:
ДАРІЯ ГОРДИНСЬКА-КАРАНОВИЧ
і УЛЯНА ЛЮБОВИЧ
Неділя, 20-го травня 1984 року, о 2-ій год. дня
Будинок Академії, 206 Захід 100-та вул., Мангеттен, Н. Й.

МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ — МІСЯЦЬ СКВУ!

ДЖЕРЕЛОМ ФІНАНСОВИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТИ СКВУ НА МІЖНАРОДНИХ ФОРУМАХ Є ВИКЛЮЧНО ЖЕРТВЕННІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В ДІЯСПОРІ. ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ЦЕ ЗОКРЕМА В МІСЯЦІ ТРАВНІ — МІСЯЦІ СКВУ!

Слов'янський фестиваль в Нюарку

Організатори виставки українського народного вбрання в часі Слов'янського фестивалю в Ратгерському університеті в Нюарку. Стоять (зліва): Оксана Тритяк, Люба Горалечко, Ляриса Пенцак, Ольга Тритяк, а перед ними Арета Тритяк

Світлив Юрій Тритяк

(Дора Рак). В рамках програми східньоевропейських студій стейтового університету Ратгерс в Ню Джерзі відбувся знову річний фестиваль в нюаркському університетському центрі 18-го березня ц. р. З ініціятиви Тараса Гунчака, професора історії цього університету, від десяти літ дві національні групи, українська і польська, влаштовують спільно успішну імпрезу під назвою „Слов'янський фестиваль", змінюючи лише дещо програму та вносячи помісні при укладі виставок.

Українську концертову частину провадила проф. Мирослава Знаєнко, директор східньоевропейських і совєтських студій, заповідаючи і пояснюючи виступи танкового ансамблю „Сизокрилі" з Ню Йорку під дирекцією хореографа Роми Прийми-Богачевської. Професійно підготована і добре вишколена група танцюристів у мальовничих строях виконала дев'ять танків—традиційних народних або мистецько скомпонованих хореографом стилізованих танків на народних мотивах.

Польський танковий ансамбль „Польонез" під дирекцією хореографа Каролі Бухальської Голіс дав також дев'ять продукцій польських народних танків та маєстатичного польонезу і „білого мазура", що увійшли в репертуар польських балевих танців.

Традиційні строї та прецизне виконання танків вказують на фахову працю хореографів обох ансамблів та бажання продовжувати серед молодого покоління плекання традицій народнього фольклору.

Програму фестивалю доповнювали виставки, влаштовані у відпочинковій залі Робсон центру. Українську виставку підготовляла Ольга Тритяк, референтка для справ культури при Окружній Управі Союзу Українок в Ню Джерзі, при співпраці Люби Горалечко, Лярисн Пенцак і Оксани Третяк. В секції українського народного мистецтва виставлено автентичні жіночі сорочки, деякі й справді старинні, із різних реґіонів української території. Багатство вишив ки, містерна орнаментація та кольорит і складні стібки на рукавах сорочок захоплювали глядачів. Написи ідентифікували їх походження з околиць Заліщик, Борщева, Косова, Яворова коло Львова, Тернополя, Чернівець, Києва і Полтави. Всі експонати старанно збережені в приватних збірках організаторок виставки.

Другу частину становила виставка праць Мирослави Стахів, що на підставі точних студій українського вишивкового мистецтва відтворила народний орнамент і створила великою безцінною працею значну збірку прецизійно вишитих предметів—рушників, скатертин, серветок; та зразків вишивок, вживаючи різноманітні стібки: хрестик, півхрестик, гладь, настилювання, стебнівку, рушниковий шов, низ, вирізування та мережку та гапт шовком на зразках церковного вбрання.

На окрему увагу заслуговує збірка вишитих гербів поодиноких областей України, котрі вдалось М. Стахів устійнити по довших розшуках та утривалити на полотні вмілим добором кольорів і стібків. Популярна в поменшеному передруку мапа з розміщеними стилями українських вишивок була виставлена в оригіналі у великому форматі.

Ці мистецькі репродукції, оперті на автентичних взорах, кваліфікують Мирославу Стахів у ряди кращих народних майстрів української вишивки по цей бік океану. Велику піддержку та поміч у технічнім оформлюванні виставок дає їй чоловік Денис Стахів.

Польську виставку спонзорувала організація Польська Культурна Фундація, а влаштувала її Целиція Цєцькевіч. Крім зразків польської народної творчости, виставлено деякі сучасні матеріяли із Польщі (книжки, газети тощо).

Цей нюаркський фестиваль має утривалене добре ім'я, тож численна публіка—українська, польська і американська,—як кожного року, заповнили велику авдиторію Робсон центру. Вміла координація, добір програми та відповідне гарне приміщення причинюються до його успіхів.

Мирослава Стахів, майстер народної творчости, на тлі ручно вишитих гербів поодиноких областей України.

Академія, присвячена 45-літтю Карпатської України у Вашінґтоні

У неділю, 25-го березня ц.р., заходами закарпатців під патронатом Об'єднання Українців у Вашінґтоні і Пластової станиці, тут у залі Української Католицького Університету відбулася Академія, присвячена 45-річчю проголошення самостійности Карпатської України. В цей день у всіх церквах Вашінґтону були відслужені панахиди за полеглих січовиків і за першого президента Карпатської України Августина Волошина.

Академію почала У. Сось, голова Об'єднання Українців, яка, привітавши присутніх, підкреслила велике значення цього свята.

Святочне слово виголосив д-р Юліян Гутник, який подав мало або й зовсім невідомі події зі змагання закарпатців за свою незалежність. Він насвітлив труднощі, що стояли на шляху до державности; перешкоди в освідомленні народу та інтерпретацію цих подій у деяких наукових працях, значення проголошення самостійности Карпатської України для українського народу та трагічне закінчення цієї боротьби.

Потім виступив секстет „Намисто" під проводом інж. П. Круля, який проспівав в'язанку патріотичних українських пісень. М. Ставничий прорецитував вірш закарпатського поета Зореслава „Спомин", що зворушив присутніх.

Опісля виступив Начальний Пласту д-р Юрій Старосольський зі спогадом з його перебування на Закарпатті. Він згадав про працю Пласту при нав'язуванні контактів; велике значення Пласту на освідомлюючу працю на Закарпатті, та його власні переживання, котрі були деколи переплетені небезпечними пригодами.

Потім П. Французенко продеклямувала „Ненаписаний вірш Олени Теліги", котрий своєю трагічною динамікою зворушив присутніх.

Закінчуючи свято, голова Пластової станиці інж. І. Сось, підкреслив велике виховне значення Пласту, головно на Закарпатті. Він подякував присутнім за численну участь та запросив їх до перекуски.

Після Академії на заклик ініціятивної групи створено Підготовчий комітет для вшанування пам'яті полеглих героїв, Карпатських Січовиків, та замучених про відників, котрий поставив собі за мету — побудову пам'ятника героям Карпатської України у Вашінґтоні; відповідне гідне місце вже знайдено. Комітет очолив д-р Ю. Гутник.

Ева Петрів

Парафія Української Православної Катедри св. Володимира разом з Українською Громадою великого Клівленду й околиць відзначить СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

Григорія Трохимовича Китастого

славного композитора, диригента Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, улюбленого і незабутнього диригента церковного хору української православної катедри св. Володимира в Пармі, Огайо.

ПАРАСТАС

відправиться

в середу, 16-го травня 1984 року, о год. 7-ій веч. в українській православній катедрі св. Володимира

5913 State Rd., PARMA, Ohio

ПАРАСТАС буде відправлений при участі священиків українських православних парафій Пенн-Огайського Деканату й української католицької епархії св. Йосафата, Парма, Огайо.

ПОМИНАЛЬНА ПРОГРАМА відбудеться відразу після Парастасу в парафіяльній залі української православної катедри св. Володимира.

ПОЖЕРТВИ на будову пам'ятника, просимо пересилати на: Ukrainian Bandurist Chorus, P.O. Box 12129, Hamtramck Br. Detroit, Mich. 48212 U.S.A.

Українська Вільна Академія Наук у США

висловлює глибоке співчуття довголітній співробітниці бібліотеки УВАН,

Ользі Володимировній Ґудзовській

з приводу смерти її Чоловіка

інженера

Анатоля Н. Ґудзовського

ФУНДАТОРА АКАДЕМІЇ

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Незабутнього МУЖА, БАТЬКА І ДІДА

бл. п.

ІВАНА ВОВЧУКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

27-го травня 1984 р. в церкві св. Володимира; 19-го травня 1984 р. в церкві св. Тройці у Карнеґі в Пітсбурґу.

Помолимться за Його світлу душу просять:
дружина — ЛІДІЯ
син — ВАДИМ з дружиною МАРІЄЮ
внуки — ІГОР, ЛЮБА, ЛІЗА
син — АНДРІЙ з дружиною МАРІЄЮ
внуки — ЮРІЙ, БОРИС, ЗЕНОВІЙ

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, по короткій, але тяжкій недузі, відійшов у Вічність 25-го грудня 1983 року наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, СИН

бл. п.

ОЛЕГ ҐЕНЗА

Сповнені безмежного смутку й жалю, цією дорогою складаємо найсердечнішу подяку: Родині, Приятелям і Знайомим, які віддали Покійному останню прислугу, а мені й родині виявили щирі співчуття й моральну підтримку.

Щиро-сердечну подяку складаю за відправи Похоронних Обрядів Високопреподобним оо. Василіянам церкви св. Юра в Ню Йорку: Отцеві Парохові й Ігуменові Патрикієві Пащакові, о. Севастіянові Шевчукові, о. Лаврентієві, о. Іванові Терпецькому та о. Левові Гольдейнові за відправу Поминального Богослуження в сороковий день смерти мого Дорогого Мужа. Зокрема щиро дякую о. Іванові Терпецькому за відправлення Служби Божої у Стемфорді й рівночасно дякую за участь у Поминальній Службі Божій студентам-семинаристам Семинарії св. Василія у Стемфорді.

Спеціяльну подяку складаю Преподобним Сестрам Василіянкам церкви св. Юра, за молитви, за замовлення Служби Божої та участь у похоронах. Рівнож складаю щиру подяку Преподобним Сестрам за спільні молитви учнів народної школи та учнів Академії св. Юра за спокій душі Покійного.

Сердечно дякую диригентові проф. Іванові Хоминові, Дорогим Хористам церкви св. Юра і Дорогим Хористам хору „Думка" за відспівання Панахид через два дні, віддаючи прислугу Покійному.

Особливу подяку складаю Дорогій Молоді Осередку СУМ в Ню Йорку, в якому Покійний Олесь був членом через довгі роки, за численну організовану участь у похоронах, за стійку з прапорами під час Панахиди біля домовини. Зокрема щиро дякую за шпалір й тримання гонорової варти біля домовини Покійного під час Служби Божої у церкві св. Юра та віддання почестей на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж. Глибоку подяку складаю Управі Осередку СУМ за зложення вінка, за посмертне оголошення (клепсидра) у пресі та за внайомлення автобуса, який завіз людей на цвинтар до Бавнд Бруку, Н. Дж. Прошу Молодь Осередку СУМ прийняти від мене вислови найщирішої подяки за всі прислуги, почесті й останній салют своєму незабутньому Членові й довголітньому мистецькому керівникові танцювального ансамблю „Верховинці" Покійному Олесеві.

Висловлюю невимовно велику й щиру подяку осиротілим Дорогим Танцюристам „Верховинцям" за глибокі співчуття й останню прислугу своєму довголітньому інструкторові-хореографові й мистецькому керівникові танцювального ансамблю „Верховинці". Зокрема сердечно дякую „Верховинцям" за зложення вінка та останню прощальну прислугу, несучи на своїх раменах домовину Покійного до могили — Вічного Спочинку на цвинтарі в Бавнд Бруку.

Щиру подяку складаю Голові Другого Відділу ООЧСУ в Ню Йорку п. Богданові Качорові за виголошення прощального слова під час Панахиди у четвер вечором у похоронному заведенні Петра Яреми. Щиро дякую п. Іванові Кифореві за прощальне слово від Родини Покійного Олеся під час Панахиди в п'ятницю.

Зокрема особливу подяку складаю Членові Крайової Управи СУМ й довголітньому Голові, а тепер Почесному Голові Осередку СУМ п. Корнелеві Василикові за виголошене глибокозмістовне й дуже зворушливе слово прощання в часі Панахиди — від Крайової Управи СУМ та всіх органів Осередку СУМ та особистого приятеля й довголітнього співпрацівника Покійного Олеся в праці Осередку СУМ. Рівночасно щиро дякую п. Корнелеві Василикові за переведення поминальної тризни та за зложення сумної подяки в імені Родини Покійного.

З черги щиро дякую Адміністраторові Кобзарської Школи в Ню Йорку п. Миколі Чорному за виголошення прощального слова в часі Панахиди та зложення щирої пожертви, замість квітів на могилу, на виховні цілі Осередку СУМ.

Сердечно дякую за виголошення прощального слова над могилою односельчанинові Покійного Олеся п. інж. Олександрові Пришляковi.

Щиро-сердечну подяку складаю Всім за виголошення прощального слова під час тризни, а саме: Голові Головної Управи ОЖ ОЧСУ п-ні Дарії Степаняк, Панові Зеновієві Гальковичеві, бувшому довголітньому адміністраторові танцювального ансамблю „Верховинці", п-ні Надії Савчук від ОМУС і п. Павлові Ткачеві від Родини Дружини Покійного.

Особливу подяку складаю всім Жертводавцям, які під час тризни, на заклик п. Степана Чуми, зложили замість квітів на могилу, щирі пожертви на церкву св. Юра, де разом збірка дала на суму понад дві тисячі долярів. З огляду на те, що жертводавців було так багато, то я не всилі у цій подяці подати кожного жертводавця зокрема, тому я складаю глибоку подяку всім Жертводавцям разом. Зокрема складаю щиру подяку збірщикові п. Степанові Чумі за переведення збірки на цю благородну ціль.

Щиру подяку складаю Українському Спортовому Клюбові за пожертву на радіопрограму оо. Василіян у пам'ять Покійного. Спеціяльну подяку складаю Приятелям-Знайомим з Ворм Мінерал Спрінг на Фльориді за переведену збірку в пам'ять Покійного Олеся, яка призначена на лавку в церкві св. Андрія у Фльориді.

Складаю спеціяльну подяку приятелям Покійного Панам: Миколі Крумшинові і Степанові Чумі за направду велику й жертвенну допомогу у праці переведення похоронів. Висловлюю подяку п. Миколі Бойчукові — власникові ресторану Голден Ін за внайомлення залі для відбуття поминальної тризни.

В глибокому смутку й невимовному жалю, складаю велику й щиру подяку Всім за молитви й жертви на Служби Божі за Покійного Мужа. Залишаюсь вдячною й щирою подякою за зложення вінків, за сердечні поради в моїм горю, за відвідування Покійного Мужа в шпиталі, за численні особисті й листовні співчуття. Я невимовно вдячна і складаю сердечну подяку всім Приятелям і Знайомим за так численну участь у похоронах мого Дорогого Мужа — Покійного Олеся.

Нехай Всевишній Господь винагородить всіх Вас за Ваше щире, добряче серце своїми щедрими ласками, а моєму Незабутньому Найдорожчому Мужеві подасть Вічну Пам'ять.

В глибокому смутку:
дружина — ДАРІЯ
з доньками — ОЛЕЮ і ДАРКОЮ

З великим смутком ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 26-го квітня 1984 р., несподівано, відійшла у Вічність на 63-му році життя наша Найдорожча СЕСТРА і ТЕТА

бл. п. д-р

ТАМАРА ПАНЧАК
з дому РОСТЕНКО

ПАНАХИДА відбулася 27-го квітня 1984 р.
ПОХОРОН — в суботу, 28-го квітня 1984 р., о год. 9:30 ранку з української православної церкви св. Андрія на цвинтар Evergreen в Дітройті, Миш.

У глибокому смутку:
брат — д-р ВОЛОДИМИР РОСТЕНКО
з дружиною ЛІЛЕЮ
і синами ЮРІЄМ і МАРКОМ

До історії...

Закінчення зі ст. 2.

вони не підпишуть ультиматуму. Члени чеського Політбюра опинились у незвичайному становищі, їх шантажували. Вони перестали бути членами державної делегації. Москва загрожувала — якщо в Чехо-Словаччині прийде до ускладнень з населенням, совєтська армія вжиє зброю. Наказ уже зроблено. Представники Чехо-Словаччини припускали, що компроміс дасть їм хоч якусь можливість не проляти крови. Гіпотези стали видаватись бажаною дійсністю. У розмовах представники Чехо-Словаччини самі іронізували над своїми сподіваннями кращого, але врешті стало ясно, що нарід сприйме компроміс як зраду.

Із всіх присутніх у Москві чехів тільки Крігль не підписав документу зради свого народу. Свідки згадують такі слова Крігля: Що вони мені можуть зробити? Зашлють на Сибір, або розстріляють? Дуже можливо, але підписувати я не збираюсь. Крігль виявився передбачливим. З Москвою компроміс неможливий.

Характеристичним тоді був виступ Брежнєва. Його обвинувачення були дуже конкретні. Дубчек робив у Чехо-Словаччині, що хотів, не питаючи дозволу Москви і не слухав порад Брежнєва. Брежнєв питав Дубчека, чи йому не загрожують люди Новотного, чи не треба їх усунути. Дубчек відмовився. Брежнєв казав, що не раз захищав Дубчека і попереджував про небезпеку його політики. Брежнєв ніби вірив Дубчекові, а той його підвів. Без огляду на слова Брежнєва, Політбюро КПСС вирішило, що справа дуже поважна. Йдеться про те, що можна втратити здобутки Другої світової війни, а Брежнєв ніби не вірив, що Чехо-Словаччині загрожують західні імперіялісти, але ЦК вирішив, що празькому урядові не можна вірити. А територія Чехо-Словаччини і її кордони — це кордони ССCP. І так буде навіки.

Дубчек нервово захворів. Появились совєтські лікарі, хотіли робити застрик. Дубчек їх вигнав і сказав: А я не підпишу, нехай зо мною роблять, що схочуть. Врешті Дубчек дістав застрик (який невідомо) і чеська делегація підписала протокол капітуляції, за винятком Ф. Крігля. Так скінчився період, що його названо „Празькою весною".

Пізніше ізраїльська розвідка виявила, що кілька членів ЦК чеської комуністичної партії взяли від совєтського посла у Празі великі гроші в чужій валюті з метою ставити все більш нереальні вимоги і пропозиції щодо „лібералізації" режиму. Це ніби викликало окупацію Чехо-Словаччини військами Варшавського пакту. Найгірше поводилися з цивільним чеським населенням німецькі і польські війська. Та ж ізраїльська розвідка повідомляла, що у випадку збройного спротиву чеської армії до війни не дійшло б і війська Варшавського пакту відступили б. Одночасно відомо, що чеська армія мала набоїв тільки на дві години бою.

НАФТОНАЛИВНИЙ САВДІЙСЬКИЙ корабель, що вже горить пару днів у Перській затоці, поцілений іракською ракетою, як він був уже 80 миль від порту, де брав нафту в понеділок 7-го травня, може кожної хвилини вибухнути й знечистити нафтою води затоки, — попереджує директор регіональної Організації для охорони морського довкілля в Манамі, Багрейн. На палаючому кораблі є 140,000 тонн нафти.

СОЮЗІВКА — Оселя УНСоюзу
ПОШУКУЄ
ПРАЦІВНИКІВ
до загальної праці

Платня після умови. Зацікавлених прошу зголошуватись:
SOYUZIVKA UNA Estate
Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel.: (914) 626-5641

В 45-РІЧЧЯ — 45% ЗНИЖКИ:

1. П. Стерчо: „Карпато-Українська Держава", стор. 288 з ілюстраціями, ціна $15.00
2. А. Штефан: „За правду і волю", книжка I., стор. 352 з ілюстраціями, ціна $15.00
3. А. Штефан: „За правду і волю", книжка II., стор. 384 з ілюстраціями, ціна $15.00
4. А. Штефан: „Президент Августин Волошин", стор. 208 з ілюстраціями, ціна $15.00
5. С. Росоха: „Сойм Карпатської України", стор. 96 з ілюстраціями, ціна $5.00
6. М. Ігнатишин-Лоґуш: „З серцем на долоні", спогад про А. Штефана, ціна $3.00

Перші чотири в твердій пол. оправі. замовлення з належністю $37.40 за всі книжки слати на адресу:
"VILNE SLOVO"
196 Bathurst St., Toronto, Ont. M5T 2R8, Canada

Відбулися Загальні збори нюджерзького Відділу ТУІА

Звичайні Загальні збори Відділу Товариства Інженерів Америки (ТУІА) відбулися 31-го березня ц.р. в залі Українського Народного Дому в Ірвінгтоні, Н. Дж. Присутніх було 21 особа, 17 членів і 4 гостей.

Збори відкрив голова Відділу Дем'ян Геча, який привітав присутніх. Він представив зібраним двох нових членів Відділу Данила Д. Хромовського та Данила Марчишина. Президію Зборів вибрано у складі: Михайло Чайківський, голова, Анатоль Вовк, секретар. Секретар зборів відчитав протокол останніх Загальних зборів Відділу з 27-го березня 1982 року, написаний Василем Василевим. Протокол прийнято з одним уточненням Богдана Мака (голови Номінаційної комісії не вибрано, ця комісія сама уконституювалася).

Члени Управи — Дем'ян Геча, голова, Вадим Яровенко, заступник голови, Дем'ян Кордуба, секретар, та Ярослав Бігун, скарбник, склали свої звіти за дворічну каденцію.

За даними з Головної Управи ТУІА з 2-го березня 1982 року на списку членів Відділу є 92 особи. З них, за даними голови Відділу, 44 не платили членських внесків за останніх 5 років, а 48 заплатили внесок принаймні за один рік. У каденції прийнято 9 нових членів. За даними скарбника Відділу тепер Відділ має 80 членів, з яких 48 відсотків заплатили членський внесок за 1981 рік, 38 відсотків за 1982 і лише 30 відсотків за 1983.

Статус членів Відділу, отже, неясний. За статутом ТУІА (червень 1980) член може бути скреслений за неплачення внесків протягом півроку, але скреслювати членів за неплачення внесків можуть тільки звичайні загальні збори цілого товариства. Голова Відділу підкреслив, що не-платники дістають Вісті українських інженерів, Бюлетень ТУІА і обіжники Відділу, наражуючи Т-во на матеріяльні втрати.

В ділянці імпрезової діяльности влаштовано дві доповіді для членів і ширшого громадянства. Д-р Мирослав Прокоп говорив на тему „Нові елементи в національній політиці Москви і Україна" в травні 1983 року, а генерал Микола Кравців доповідав на тему „Схема оборонних заходів Департаменту оборони ЗСА і його організаційні функції", ілюструючи доповідь прозірками. У вересні 1982 року Відділ влаштував панель молодих професіоналів виключно на технічні теми, а у вересні 1983 року — форум молодих професіоналів на різні теми (технічна мікробіологія, медична профілактика, інвестиції, правні проблеми). З п'ятьох доповідей чотири були українською мовою. Репортажі з цих доповідей та відповідні статті були поміщувані в українській пресі (автори І. Хамуляк, В. Яровенко).

Влаштовано дві зустрічі нового року (1982 і 1983) разом з Пластовим Куренем „Чорноморці", а другу також з Товариством Українських Професіоналів.

Відбуто 12 сходин і двоє неформальних. Розіслано членам 12 обіжників з інформаціями про працю та пляни Відділу. В одному з обіжників вміщено адреси інженерів, що перебувають у концтаборах СССР із закликом писати до них і писати листи в їхній обороні. Управа написала відповідні листи до конгресменів і сенаторів Конгресу ЗСА, а також до управ деяких американських професійних товариств. Реакція була мінімальна.

Заступник голови Відділу брав участь в організаційному комітеті для вшанування жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках, а секеретар — у комітеті відзначення 110-ої річниці НТШ. Член Управи Іван Хамуляк є також секретарем у головній Управі ТУІА, бере участь в численних громадських та політичних акціях і публікує свої статті в пресі з інженерської, а також загальногромадської проблематики.

Два новорічні балі принесли тільки мінімальний прибуток, форум молодих професіоналів дав втрату (через дуже незадовільну участь публіки, а зокрема інженерів, і дорогу залю). Найуспішнішою фінансово була доповідь Кравцева, відомого пластуна і першого американського генерала з українців нової еміграції. „Вокатон" приніс 135 дол. Сальдо за каденцію майже не змінилося (3,707 дол. спочатку, а 3,603 наприкінці). Важливіші виплати і дотації були: 786 дол. вплата до Головної Управи (60 відсотків членських внесків), 400 дол. на Видавничий фонд ТУІА; 100 дол на НТШ у його 110-річчя; 50 дол. на акцію визнання українських в'язнів у Дахав і 50 дол. на спортове товариство „Чорноморська Січ".

У дискусії над звітами управи порушено тільки справи приміщення архіву Відділу (І. Кордуба, І. Хамуляк, Р. Загайкевич), але жодного рішення не прийнято.

Контрольна комісія (присутні М. Тарапацький, Д. Демидюк) ствердила, що діловодство Управи знайшла в порядку та запропонувала дати їй абсолюторію з признанням за успішну діяльність, що збори прийняли одноголосно.

На пропозицію Номінаційної комісії (Богдан Мак-голова, І. Хамуляк, В. Василів зрезигнував) одноголосно вибрано нову Управу у такому складі: Богдан Мак-голова; Михайло Чайківський, Данило Хромовський, Наталя Штомпіль, Данило Марчишин і Ярослав Вільчинський — члени; Номінаційна комісія: Євген Змий, Дмитро Демидюк Михайло Тарапацький; Контрольна комісія: Дем'ян Геча, Ярослав Бігун, Вадим Яровенко; Товариський суд: Роман Загайкевич, Анатоль Вовк, Дем'ян Кордуба.

Нововибраний голова (що був уже головою Відділу 10 років тому) подякував за вибір, з'ясував потребу існування ТУІА, його заслуги в минулому, труднощі теперішньої праці управи та накреслив плян праці на майбутнє. Крім звичайних доповідей та панелів, запляновано відзначити 15-річчя Відділу, а також створити „дорадче тіло" (з колишніх голів та інших осіб), що допомогало б управі плянувати працю на довшу мету.

Голова зборів попросив колишнього голову Відділу вручити грамоти подяки заслуженим членам Відділу колишнім його головам. Грамотами нагороджено інженерів: Богдана Мака, Дем'яна Кордубу, Ярослава Бігуна, Вадима Яровенка, Дмитра Демидюка і Євгена Змия. Новообраний голова нагородив такою ж грамотою Дем'яна Гечу. У точці „Пропозиції, дискусія і запити" порушено такі справи: збереження і пожвавлення Відділу; святкування 15-річчя Відділу; влаштування доповіді д-ра Ю. Химинця (І. Хамуляк); занепад участи інженерів у зборах та імпрезах ТУІА; наукова конференція Відділу ТУІА у Філядельфії на тему застосування сучасної техніки в українському житті, а зокрема кібернетики. Д. Марчишин, представник Товариства Американців в Обороні Людських Прав в Україні, виступив в справі підтримки законопроєкту про створення в Конгресі ЗСА комісії для вивчення Великого голоду в Україні. Колишній голова прочитав листа від пароха української католицької парафії в Менвіллі, Н. Дж., з проханням про дотацію на будову нової церкви. Після дискусії (І. Хамуляк, Б. Котис, Я. Бігун, Д. Демидюк, та інші) рішено не признавати дотації, щоб не створити прецеденту і враження фаворитизму для одного віровизнання, але нова Управа рекомендує особисті пожертви членів.

У виступах повторно підкреслювано потребу нового підходу до праці товариства, більшої кількости товариських розвагових імпрез та притягання до праці молодших інженерів. Новообрана Управа Відділу має пропорційно багато молодих членів, отже, це крок у побажаному напрямку.

Після вичерпання денного порядку новообраний голова Відділу призначив дату перших сходин нової Управи та закрив офіційну частину зборів.

У товариській частині зустрічі члени Відділу її гості продовжували розмови про актуальні проблеми при перекусці, каві й солодкім, які приготували дружини членів дотеперішньої Управи Відділу.

Анатоль Вовк

Школа українознавства в Ню Йорку відзначила роковини Тараса Шевченка

Виступ учнів середніх кляс школи українознавства в Ню Йорку; учителька співу — Марія Олинець

Окремим врочистим святом відзначили учні школи українознавства в Ню Йорку 170-роковини з дня народження нашого національного поета Тараса Шевченка.

Особливість свята, як зазначив у своєму вступному слові директор школи Павло Дорожинський, полягала в тому, що в програмі виступали діти від світлички до найвищої кляси включно.

Кожному виступові прислухались з найбільшою цікавістю та увагою діти школи, їхні батьки та гості. У святі, яке відбулось у суботу, 31-го березня ц. р. у переповненій авдиторії школи св. Юра, взяли участь обидва катехити о. Севастіян Шевчук і о. Тарас Прокопів та ввесь учительський збір школи (20 осіб). Програмою провадила учителька 5-ої кляси Марія Олинець яка одночасно є учителькою співу.

У програму свята входили: „На могилі Тараса Шевченка", збірна деклямація 7-ої кляси (учитель Іван Близнюк); відспівання „Заповіту", що його виконали учні 4-5-6 і 7-ій кляс; „Слово про Тараса Шевченка" виголосили учні 7-ої кляси; „Поклін Тарасові" — Тереса Грицюк, учениця світлички (учителька Євгенія Вацик); „Україна" — учні 1-ої кляси (учителька Олена Гой); „Сонце гріє" — учні 2-ої кляси (учителька Софія Зелик); „Село" 3-тя і 5-та кляси (учительки Ксеня Драган і Марія Олинець); „Мені 13 минало" — 6-та кляса (учителька Лярися Сонна); „Кавказ" (повністю) продеклямував Ярема Бачинський, 8-ма кляса; „Епілог" — Тарас Абрамюк, 9-та кляса; „Особиста відвага Т. Шевченка" прочитав Богдан Базилевський, 10-та кляса; „Розриту могилу" продеклямувала Мотря Мац, 9-та кляса; учителька географії у вищих клясах Ірена Цегельська висвітлила прозірки пам'ятників Т. Шевченка з різних міст України: „Вселюдські ідеали Т. Шевченка" — прочитала Мирося Драган, 11-та кляса.

На закінчення свята відспівано український національний гимн „Ще не вмерла Україна" проспівали всі учні школи разом з присутніми.

Н. Н.

Появилося нове число „Діялогів"

Можна висилати передплату на чергові числа бюлетеня Товариства Єврейсько Українських Зв'язків „Діялоги". Число 3-4 появилося з друку нещодавно. Редактор бюлетеня — Яків Сусленський. Над бюлетенем працювали проф. Михайло Френкін, Юрко Пустовойтів, д-р Яків Сорокер, Юхим Майданек, Юхим Вольф і Фелікс Файман.

Це нове число „Діялогів" містить багатий і цікавий матеріял на 212 сторінках книжкового формату бюлетеня, на зміст якого складаються 48 назв різних есеїв, статтей і дописів. Весь матеріял розділено на такі підрозділи: Принципи взаєморозуміння; Відгуки на єврейсько-українське спілкування; Діяльність Товариства; Українці-праведники; Політв'язні; Проти антисемітизму і українофобії; Будьте знайомі; Наші інтерв'ю; Факти історії; Єврейсько-українські зв'язки; Ви і ми; Літературна сторінка, Поезія, Проза, Бібліографія.

При кінці поміщено подяку і заклик такого змісту:

Редакція бюлетеня „Діялоги" вибачається за несвоєчасне видання бюлетеня. Через матеріяльно-технічні труднощі ми були змушені видати подвійні числа. Ми ще не спроможні видавати бюлетень на кожній з обіцяних чотирьох мов — гебрейській, українській, російській та англійській — окремо. Англійською та гебрейською мовами ми покищо не видавали взагалі. З ростом кількости передплатників ми зможемо підготувати і гебрейсько-англійське видання.

В порівнянні з першим виданням „Діялогів", чч 1-2, це виглядає більш привабливо. Маючи ширшу підтримку з боку передплатників та установ, ми намагатимемось перетворити бюлетень на журнал, але для цього ще не склались умови. Тому й у цьому році навряд чи зміниться наше становище, тобто бюлетень залишиться двомовним (українсько-російським) і подвоєним. За що і приносимо наперед наше вибачення.

Ласкаво просимо читачів передплатити чергові чотири числа (5-8) бюлетеня, які плянуємо видати в 1984 році.

Передплата чотирьох чисел бюлетеня становить 20 американських долярів. З метою підтримки бюлетеня: 25 дол.

Наша адреса: Association for Jewish-Ukrainian Contacts, Ramot 3/20, Jerusalem Israel.

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 East 7th St.
Tel. GR ?-3550, New York, 10003
УКРАЇНСЬКІ МАШИНИ до ПИСАННЯ марки „СМІТ-КОРОНА" в АРЦІ.

● ВАКАЦІЇ ●

„ВЕСЕЛКА"
Апартаменти, бонґала і кімнати винаймаємо на тижні. До 15 липня по знижених цінах.
Власники
Софія і Василь Циган зі синами.
Адреса:
WESELKA
121 E. Buttercup Rd.
Wildwood Crest, N.J. 08260
Tel.: 1-609-522-2811
Phila. 1-215 CE 2-9875

● РІЗНЕ ●

Д-р МИХАЙЛО ДАНИЛЮК
НА МЕДИЧНІ ТЕМИ
Лікарський довідник
Книжка у твердій темно-зеленій обгортці із золотими буквами роботи мистця МИХ. МИХАЛЕВИЧА. 336 сторінок.
Ціна 11.00 дол. з пересилкою.
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.

TYPEWRITERS
Ukrainian and others. Also copiers addressers, safes and other office equipment shipped
JACOB SACHS
251 W. 98th St., New York, N.Y. 10025
Tel.: (212) 222-6683

HELP WANTED

HOUSEKEEPER — CHILDCARE
Live-in Fort Lee, N.J. Professional family with 2 girls (5 & 7) needs experienced lady for cleaning, laundry, simple cooking, childcare. Excelent conditions and salary, permanent position. English required.
(201) 944-3791 or
(201) 944-9409

REAL ESTATE

KERHONKSON for SALE
1) 3 fam. duplex on 6 acr. Oil heat. Reduced $58,000.00
2) 3 bedroom ranch, 10 yrs old. $30,000.00
Call (914) 626-3551

ПАМ'ЯТНИКИ
з різних ґранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку і св. Духа — відома солідна фірма
CYPRESS HILLS MONUMENTS
В БІЛЯНСЬКИЙ
WALTER BIELANSKI
К. М. КАРДОВИЧ
CONSTANTINE M. KARDOVICH
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (212) 277-2332
Відкрито в кожний день, в суботу, включно, від 9-5 по пол., в неділю 10-4 по пол.
Miami, Fla.: (305) 653-5861
На бажання і для вигоди клієнтів, радо заїдемо до Вашого дому з проєктами і порадами.

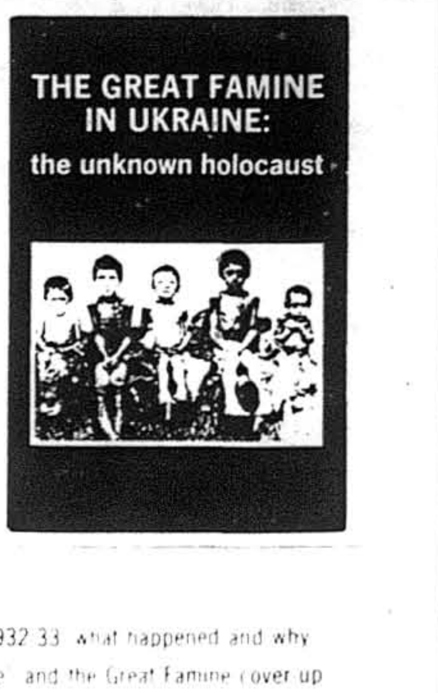
• FUNERAL DIRECTORS •

SENKO FUNERAL HOME
213 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.
(212) 388-4416 or (516) 481-7460
HEMPSTEAD FUNERAL HOME
89 Peninsula Blvd., Hempstead, L.I.
24 HOURS A DAY.

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

Now available
THE GREAT FAMINE IN UKRAINE: THE UNKNOWN HOLOCAUST
Compiled and edited by the editors of The Ukrainian Weekly
Published by the Ukrainian National Association

Featuring
DR. OMELJAN PRITSAK Foreword
DR. JAMES E. MACE The man made famine of 1932-33: what happened and why
DR. MYRON B. KUROPAS America's Red Decade and the Great Famine cover up
MARCO CARYNNYK Malcolm Muggeridge on Stalin's famine: deliberate and diabolical starvation
EYEWITNESS RECOLLECTIONS
DISSIDENTS ON THE FAMINE

Available only from SVOBODA PRESS, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302
Price
1-9 copies $3.00 per copy plus $1.00 postage and handling per order
10-19 copies $2.50 per copy plus $2.00 postage and handling per order
20 or more copies $2.50 per copy plus $3.00 postage and handling per order
ALL ORDERS MUST BE PREPAID. MAKE CHECKS PAYABLE TO SVOBODA PRESS.
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.

Цінний дарунок!
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ — НЕОБХІДНА КНИЖКА ДОМА І В ШКОЛІ!
Подбайте, щоби в кожній публичній бібліотеці була повна і стисла двотомова
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ
В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
UKRAINE: A CONCISE ENCYCLOPAEDIA
Том 1-ий $75.00 — ЦІНА — Том 2-ий $85.00
Хто замовить ОБА ТОМИ платить $140.00
Тут відтяти і разом з чеком або поштовим переказом (M. O.) висилати на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302
Прошу вислати
☐ Том 1-ий — $75.00
☐ Том 2-ий — $85.00
☐ Оба томи — $140.00
включно з пересилкою
В залученню пересилаю (чек, M. O.) дол. ....
і прошу вислати на адресу
Name
No Street
City State Zip Code

Мілена Рудницька
НЕВИДИМІ СТИГМАТИ
Ціна: $16.25 з пересилкою
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ПРИЙМЕМО НА ПРАЦЮ
IBM System 34, System 36 operator.
Досвід побажаний. Прийнятий на цю працю перейде вишкіл.
Зголошення:
Український Народний Союз
(201) 451-2200